

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félfévre 6 kor., negyedévre: 3 kor. — fill.
 Vidéken: félfévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
 első emelet, az udvarban.

Egy évforduló.

— november 2.

Egy éve nevezte ki a király miniszterelnökké Tisza István grófot. Mióta az ország nyakán ül a Tiszafü, azóta érvényesül Bécsnek és a dinasztianak érdeke minden módon, minden eszközzel. Ennek az esztendőnek az emléke a chlopi-i hadiparancs, amelyet az uralkodó a világnak legtürelemesebb nemzetéhez intézett. A komoly válság még ma sincs elintézve és világos, hogy komolyabb történelmi dilemma előtt 1867. óta nem állott az ország.

Tisza gróf ezt a válságot nemcsak nem tudta megoldani, de annál komolyabbá tette, annál jobban elmérgesítette.

A nemzet nem tett egyebet, mint a jogfolyonosság utjain haladt előre és a maga jogait akarta fejleszteni, anélkül, hogy a királytól, akivel a szerződés köti össze, e szerződés szerű jogokból bármit is el akart volna venni. Az uralkodó azonban azt, amit a nemzet, ki magának, nem akarta elismerni, és mindazt, amit a nemzet önmagának minden más befolyástól menten megadhat, annak megvalósítását a jogkör túllépésével megakadályozta.

A nemzetnek ebben a magára

hagyatottságában Tisza István gróf nem a nemzet mellé állott. Hanem a dinasztia álláspontjának a képviselőjére vállalkozott és a dinasztia érdekeinek védelmére és érvényesítésére vette át a miniszterelnöki megbízást. A válság ez által el nem intéződött, sőt ellenkezőleg, kiélestedt. Mert ha momentán le is csillapodott a közvélemény, a nemzet történelmi felfogásában tisztán áll a helyzet, hogy a nagy kérdés egyszerűen csak majorizáltatott, de megoldva nincs.

Amiről azt hittük, hogy 1857-ben örökre eltemették: nemzeti jogaink örökös félremagyarázása, — nemzeti aspirációnk folytonos elárulása, ime, feltámadott. Aminek bukását, elmúlását, mindannyian a megnyugvás örömeivel fogadtuk: erőszak és korrupció, most megint gazdájára akadt.

Egyetlen esztendőnek, ime, milyen nagy és szomorú a történelme.

Iparpártolás gyakorlatban.

Alapítsunk iparpártoló szövetkezetet

Irta: **Gelléri Mór.**

— november 2.

Az iparpártolásra most már nem kell kapacitálni az embereket. Ezt a jelszót az utolsó években eleget koptattuk fönt

is, lent is, fehér és zöld asztalnál egyaránt, szóval és tollal. Ugy, hogy ez a jelszó szinte megpuhult, világos lett és átlátszó Majdnem vigyázni kell, hogy mikor az ember újból ezt a tenort kezdi, ne legyen unalmas, vagy ne találkozzék unott arcokkal, akik a témától már félig-meddig megcsömörlöttek.

Más módon kell tehát az ételt elkészíteni és föltálatni, ha azt akarjuk, hogy étvágyat gerjeszsen. És én most már a világot sem merném mondani, hogy a szalmatűz hazájában „lelkeseünk, lármázunk, szónokolunk és bankettezünk a magyar iparért, de vesszük tovább is az osztrák portékát; elvben egy kicsit pártoljuk a hazai ipart, de nem becsüljük meg érdeme szerint“.

Nem! Én elismerem, hogy itt nálunk az iparpártolásnak hálás talaja van s hogy annak fontosságától mindenki át is van hatva. Csak nem tudjuk a dolgot igazában megfogni.

Pedig kell ezen a téren valaminek történnie, még pedig minél előbb. Mert ismételen rá kell mutatni arra, hogy még mi idehaza semmit sem tesszünk, addig odaát Ausztriában még mindig vígan folyik a magyar liszt és a többi magyar cikkek bojkottja, mert Ausztria részéről napról-napra a legádázabb gyűlölet tapasztaljuk a magyar ipar ellen. — Ime néhány példa ez állítás illusztrálására: — Egy bécsi kereskedő a neki mutatványul küldött magyar

Az a szegény Apáthy Gábor...

Irta: **Ifj. Lónyay Sándorné.**

— Bizony az én szegény barátom tagadhatatlanul papucshős — szolt a festő s jól ápolt fehér kezével végigsimította selymes szakállát. — A multkor is még onnan az erdőszéli falucskából beküldte a postára a felesége számára a foglyokat, annak bizonyosságául, hogy nem görbe uton járt, hanem csakugyan ott volt velünk a vadászaton.

A társaság nevetett s a háziur ujra megtöltötte a poharakat.

Ott ültek az improvizált ebédlőasztal mellett, a nagy, homályba vesző atelier-ben. Az egyik sarokban egy vézna mannequin kuporgott, falábai oldalt voltak alágyűrve, természetellenesen.

Tar feje különös visszataszítóan ruttá tette. A pódiumon egy vasállványon egy vörös paróka ékeskedett s a falakat félig kősz női és férfiak, egy pár vivókesztyű s néhány méter művészi drapírozott kopott, narancssárga selyemszövet, melynek csodálatosan meleg reflexei támadtak a piros ernyős lámpafényben.

— Én is tudok egy esetet, — mondá a szobrász — midőn egy névnap alkalmával kissé mámoros fővel ment haza, nem mert felkelteni az asszonyt, hanem ott aludt el a szobája küszöbén.

A háziasszony a lány tónusu bokkarával leterített alacsony kereveten feküdt s egy cigarettát tartott az ajkai közt. E szavakra felkénykölt s éppen mondani akart valamit, de az ura megelőzte.

— No hát ez már sok attól az asszonytól — tört ki hevesen s oly erővel tette le a poharát az asztalra, hogy a vörös bor felfreccsent benne s néhány cseppje az asztalra ömlött.

A háziasszony esendesen, mosolyogva szólalt meg:

— No, no, Gyurkám, ne heveskedj annyira!

— Látod, most kiöntötted a vörös bort a tiszta abroszra. Uraim, hintsenek reá gyorsan sőt!...

A szobrász készségesen nyult az egyik sőtartó után, de a festő tréfásan megragadta a kezét.

— Hagyd el barátom! — mondta. — Van még abrosz elég a világon! Igyunk, fiuk, a szegény, leigázott, elnyomott férjek egészségére!

S ezzel ujra magasra emelte poharát.

A háziasszony most már egészen felült a helyén. Gyöngyszürke ruha volt rajta, derékban csak alig testhez simuló s ahogy mozgott, olyan grációzus volt, mint egy király tigris.

— Gyurkám, — szolt szemrehányólag — engedd meg, hogy sőt hintsek arra az

abroszra. Most vettem pár napja csak s ez éppen a fél tucatszól való.

Könyörgőleg néztek az urára, de annak már fejébe szállt a bor.

— Azért sem! — jelentette ki szilárdan. — Én nem vagyok olyan papucshős, mint az a szegény Apáthy Gábor. Az én szavamnak még tudok érvényt szerezni a saját házamban.

A borpecsét úgy marad, ahogy van — s ezzel pontum.

Felhevült arccal beszélt, de a szemé egyetlen-egyszer sem találkozott a feleségével.

— De Gyurka — kérlelte az asszony lágyan...

— Semmi „de Gyurka“. Amit mondtam, megmondtam. Úr vagyok tán még a saját házamban, vagy mi?

Az asszonynak az arcát előntette a vér. Fájt neki ez a különös bánásmód így, idegenek előtt, ártatlanul. Hiszen nem szolgált reá.

Nem tett, nem mondott sem többet, sem kevesebbet, mint amit a helyében száz más asszony megmondott volna. De egyuttal bosszantotta is e az eljárás. Utóljára is csak van annyi joga, hogy a saját abroszán esett föltöt eltüntethesse onnan!

— Ha te ura vagy a házadnak, — szolt még mindig nyugodtan, de sajtáságos rekedtséggel a hangjában — én még az

szólót azzal a megjegyzéssel küldte vissza: „Kossuth-kutyáktól nem vásárolunk.“ Ipari és gyári vállalatok árjegyzékére az osztrák kereskedők válasza: „Magyar árut nem fogadunk el.“ A „Müllerstube“, az osztrák malomipar közlönye így végzi egy ellenünk irányított cikket: „Stakadjunk el ezektől a cigányoktól“. Bécsben, Prágában a különböző ipari és kereskedelmi egyesületek sűrűn üléseznek, mely üléseken csak áskálódnak és gyűlöletet szítanak, első sorban a magyar liszt, másodsorban az egész magyar ipar ellen. Csehországban még tovább is mennek. Az asszonyokat és a gyerekeket elviszik a templom elé és Husz János szobra előtt megeskettetik őket hozzártandóik boldogságára, hogy magyar iparcikkeikért soha egy garast nem adnak ki stb. stb. De mindez társadalmi akció útján történik, a szervezethez és rendszeresség bizonyos határai között.

Nálunk a gyakorlati utmutatás terén eddig nagyon kevés történt, az is az Országos Iparegyesület konkrét javaslataiból indult ki. Térjünk tehát el az akadémikus és teoretikus okoskodásoktól és fogjuk meg az eke szarvait isten igazába, hogy mélyebben szánjunk és eredményeket lássunk a művelésre érdemes talajból kisarjadzani.

Aradon például megalakult az iparpártoló szövetség. Első dolog, hogy ebbe delegáció útján belevigyük az összes helyi egyesületeket és pedig az ipari és kereskedelmi egyleteket ép úgy, mint a társadalmakat, a köztisztviselők egyleteit, a nőegyleteket stb.

Ennek a sorakozásnak az a célja, hogy egyrészt a társadalom minden rétegének legyen módja és alkalmja a maga óhajait, kívánalmait előadni a praktikus iparpártolás terén, másrészt, hogy a szövetség határozatait és értesítéseit a csatlakozott egyesületek és társulatok révén belevihesse a társadalom minden rétegébe.

Mihelyt a csatlakozás meg van, a szövetség érintkezésbe lép a m. kir. ker. muzeum közszállítási osztályával, mely

ma már kitűnően fungál és ettől elkéri a hazában termelt összes versenyképes ipari cikkek jegyzékét.

Mihelyt a Szövetség a hazai termelés felől kellőképpen tájékozva van, két olyan tényezővel kell szövetkeznie, melyek nélkül munkájában egy lépést sem haladhatna előre. Ez a két tényező: a helyi kereskedő és helyi sajtó.

Vagyis egyes branchek szerint kizemeli a helyi kereskedőket, akiket egyes honi cikkek rendszeres tartására rábírnak velük erre nézve formális megegyezést köt.

Mi történjék, ha bizonyos cikkre nézve az illető szakbeli kereskedővel nem lehet megegyezni? Erre a felelet a következő: Kövessen el a szövetség mindent, hogy az illető szakbeli kereskedőt a magyar iparpártoló eszméjének megnyerje. De ha ez bármi oknál fogva nem sikerülhetne, nyisson a szövetség maga boltot és ebben helyezze el azokat a cikkeket, melyeket a kereskedők vonakodnak propagálni. Ezzel a kereskedőknek nem árt, a honi iparnak és a közönségnek azonban használ.

Kívánatos, hogy a lapok azután az iparpártolásnak állandó hírvonatát is szenteljenek, hogy ebben az aktuális és új dolgokat regisztrálván, a követésre méltó jó példákat pertraktálván, állandóan buzdítsák a közönséget hazafias kötelességeik teljesítésére.

A sajtónak ilyen érdekevonása azért szükséges, mert a hírlapolvasás hazánkban rendkívül módon terjedt s nincs is olyan intelligens ember, aki ne olvasna lapokat és első sorban a helyi lapokat.

Mindez azonban csak az alkalom nyújtása a honi iparpártolásra. De ez nem elég. Az iparpártolási hajlamot ezenfelül állandóan élesíteni és termékenyíteni kell.

Kezdjük az ifjúságon. Az ifjúság megnyerése az ügynek, annyi, mint a jövő diadalának biztosítása. Ezért erre különös súlyt kell helyezni. Az iskolákra direkt és indirekte kell hatni, hogy az eszmét hirdessék,

propagálják. Követeljék meg a tanár és tanító urak, hogy a tanulók magyar papírost, magyar czeruzát, magyar tintát, magyar tollat és magyar iskolaszereket használjanak.

Az ifjúságnál lehetne azután a későbbi igen szépen bevált mintára másodsorban azt is keresztülvinni, hogy magyar származású ruhát viseljen s ez irányban a szülőket is érdeklébe kellene vonni.

Azután hódítsuk meg a hölgyeket. A nagyvenes évek védőgyűlésében az arisztokratára hölgyek voltak az eszme legelkeszebb propagálói. Az ő nyomukban keletkezett az akkori nagy siker. Miért ne lehetne ezt a sikert most is elérni ugyanezen az úton.

A lakásberendezés, a konyha felszerelése ezer alkalmat nyújt a hölgyeknek a honi ipar propagálására, a mindennapi fogyasztás, a ruházódás pedig kétszer annyit. Tessék hasznos utmutatásokkal szolgálni, rendezzünk honi bálakat, honi háztartási és berendezési cikkeket, italok és ételek fogyasztását s óriási eredményeket érhetünk el. Propagáljuk a helyi iparos támogatását. Jó cipőt, ruhát itthon is kaphatunk, első sorban támogassuk tehát a mi iparosainkat és bolygezzük meg azokat, akik különös ok nélkül külföldre viszik itthon keservesen szerzett drága pénzüket.

Azután az iparosoktól követeljük meg, hogy hazai anyagot használjanak lehetőleg összes készítményeiknél, vagyis hogy ők, akiknek legelőbb áll érdekükben a honi iparpártolása minden vonalon való érvényesülése, maguk járjanak elől e tekintetben jó példával.

Térjünk rá azután a speciális esetekre. Keressük meg például a leglátogatottabb vendéglőket és kávéházakat, hogy első sorban berendezésük (szalvéta, abrosz, üveg, porcellán, evőeszköz stb.) legyen magyar, másodsorban fogyasztási cikkek. Legyenek protektorai a magyar bornak, sörnek, ásványvíznek, likőröknek, konyaknak, pezsgőknek, sajtoknak stb. stb. És buzdítsuk a közönséget, hogy az egész vonalon mindig és mindenütt első sorban magyar terméket követeljen.

Kerüljük rendszeresen az olyan üzleteket, melyek kizárólag külföldi cikkeket tartanak raktáron, például karlsbadi cipő, cseh porcellán, tiroli loden, pilse i sör s több efféle nagyon elszaporodott boltokat.

Csináljunk egy-egy propaganda erősebb megindítására alkalmi kiállításokat s hatol-

asszonya vagyok! — És most már csak azért is be fogom szórni sóval azt a borpecsétet.

Ezzel átnyult a szobrász vállán s a kezébe vette a sótartót.

— Azt nem fogod tenni! — kiáltott fel a festő szinte magánkívül a dühtől. Barátai, akik eddig mosolygó maliciával néztek reá, elkomolyodtak. Szerették a festőt, és szokszor megbámulták azt a gyöngéd egyetértést, ami a házastársak egymáshoz való viszonyában megnyilatkozott.

Azután meg kellemetlen volt nekik ez a kis vihar azért is, mert itt igen jól érezték magukat s félték, hogy az lesz a vége, hogy az illendőség szent nevében bucsuzniok kell majd.

Most legalább arra látszott mutatni a dolog. A festő, ahogy felugrott a helyéről, feldöntötte a székét s megragadta felesége kinyújtott karját, amelylyel már éppen a só készült kiönteni az abroszra.

Az asszony halálsápadt lett.

— György — mondta fagyosan — részeg vagy. Ha józan lennél, nem mernél így bántani a feleségeddel.

— Nem mernék? — kérdezte a férfi gunyosan. — Halljátok ifjúk, azt mondta: nem mernék! Talán azt akarod elhitetni a barátainkkal, hogy félek tőled? No, ez igazán mulatságos! Én, akinek legalább száz párbaja volt, más aki annyiszor szembeszálltam a halállal, most megijedjek egy asszonytól s még hozzá a saját asszonyomtól! Kacagni való komédia!...

— Senki sem mondja, hogy félsz — szól az asszony fojtott hangon, mert még bírt uralkodni a hangján. De a szeméi már égtek a méltatlankodástól. — Senki sem kíván tőle semmi nagy dolgot, sem férfiúi bátorságot nem akarja kétségbevonni senki, csak arra kéri Gyurka állítsd vissza háziasszonyi reputációját és enged lesóznom azt a peccsétet.

— Nem és ezerszer nem! — kiáltotta a festő és barátaihoz fordult. — Halljátok, milyen szép szavakba tudja beburkolni a zsarnoki vágyat ez az asszony! De én nem fogok a szegény Apáthy Gábor sorsára jutni. Megtöröm ezt a makacsságot, amíg csak a kezdetén vagyunk amíg nem késő! Most még enyém a hatalom. Ide nézzetek fiúk! Ezt az egész kancsó bort a asztalra fogom önteni!

A kezébe vette a nagy kókancsót, hogy érvényt szerezzen a szavainak. Hanem a felesége sikoltva ragadta meg a csuklóját.

— Gyurka maga megőrült! Tönkre akarja tenni az új abroszomat! Mit vétettem én magának, hogy így bánt velem?...

Pár pillanatig farkasszemet néztek egymással: a férfi kihívón, dacosan, az asszony megvető ajkbiggyesztéssel. Aztán újra szólt a festő meggyőződéssel:

— Kiöntöm.

Az asszony kiegyenesedett.

— Hát jól van! — mondta fagyosan — De amelyik perczen egy csepp piros bor ömlik az abroszra, abban a perczen ki-

megyek ezen az ajtón és többé soha nem térek rajta vissza.

A férje egy pillanatra meghökélt s felemelt keze úgy maradt függőben a levegőben. A szobrász ijedten emelkedett fel a helyéről s a festő nevéhez lépett:

— Nagyságos asszonyom, az Istenért! Csillapodjék...

De az már nem hallgatott reá Halálsápadt arczaal figyelte a férjét mozdulatlanul.

Eleinte úgy látszott, mintha tétovázna az. A feleségére nézett, az meg hirtelen elfordította tőle a fejét. De a tekintete az egyik vendég gunyosan kérdő, mámoros tekintetével találkozott s ez elnatározásra bírta.

A kókancsó megmozdult kezében s tartalmából néhány csepp az asztalra ömlött.

Halk sikoly lebbent el a fiatal asszony ajakáról. Azután csend lett ismét. Az árnyak mintha meghosszabbodtak volna a szobában és mintha a hajukküli farém ott a szögletben gunyosan, hangtalanul vigyorgna. És a nagy sárga selyem drapérián kísértetiesen feketén rajzolódtott le a festő felemelt karjának silhouettejét.

A jelenlévők visszafojtott lélegzettel figyelték meg ennek az intim tragédiának a továbbfejlődését. Az asszony odatámasztotta a vállát az intarsia-val ékes antik szekrényhez s vészitjósó láng gyult ki a tekintetében. S a nagy szótlan némaságban lassan, halk czuppanással ömlött le a fehér

junk be esetleg — a ponyvairodalom segítségével — a nép legszélesebb rétegei közé, hogy a népet is megnyerjük — munkatársaink gyanánt.

Végre pedig, amint egy kicsit rendezen megy az így megindított mozgalom, a helyben bevált szervezet felhasználásával vonjuk be a vidék fontosabb gócpontjait, hogy kezdeményezésünk sikere minél nagyobb tért hódítson és minél több valószínű eredményt tudjon fölmutatni.

Ezek után következik végre az ellenőrzés nagy és tapintatos munkája. Oda kell hatni, hogy a város, a megye minden szükségletét hazai forrásból fedezve. Az állami hivatalokat és intézeteket rá kell bírni a proklamált elvnek önkéntes elfogadására és keresztülvételére. És aztán nem ártana egy kis csendes ellenőrzés az egész vonalon.

A kereskedőknél, a hivatalokban, a sárgoknál. De az ellenőrzés ne legyen tolatkodó és ne legyen kellemetlen. Tisztán csak az ügy érdekét, a kitűzött cél realis megvalósítását tartsa szem előtt és igyekezzék lehetetlenné tenni, hogy egyesek önérdékéből ezen a téren visszaéléseket kövessenek el. Ezek példás megtorlását kellőképpen biztosítani kell.

*

Ime néhány eszme, néhány ujjmutatás mit lehet és mit kell az iparpártolás praktikus keresztülvitele terén cselekedni. Csupa odavetett, nyers idea; de ha elvben helyeseknek találjuk azokat, mindegyiket okosan és részletesen ki lehet dolgozni, az életbe való átültetés és megvalósítás céljára. Ez és a kivétel azután a helyi szövetségeknek tüzetes feladata leszen.

Ha hozzávetőleges számítás szerint ugyanis azt vesszük, hogy Magyarországon három millió család az iparpártolás révén évenként átlag csak ötven koronát ment meg a hazai iparnak, akkor egy évben ennek a mozgalomnak értékét 150 millió koronára lehet tenni. Már pedig nyugodt lélekkel merem állítani, hogy a felső tízezreket nem is számítva, a legszegényebb polgári család ennél sokkal, de sokkal több koronával szolgálhatná a magyar ipar existenciális érdekeit és egy kis jóakarattal révén a némi következetes körütekintéssel száz és ezer milliókat tudnánk megtakarítani az ország termelőinek és közvetve az ország anyagi erejének gyarapítására.

abroszra a terracotta kancsó tartalma, feltartóztathatatlannul, mint a végzet... Azután a festő visszaült a helyére kimerülten. A mámor elszállófélben volt a fejéből a tisztán, ijeszten érezte, hogy nagyon, nagyon magára vonta az asszonya neheztelését. Ismerte a feleségét és tudta: ezt az indokolatlan henczegetést csak hosszú idő múlva fogja megbocsátani neki. Ha ugyan egyáltalán megbocsátja... A fejére szorította a kezét és egyuttal eltakarta vele a szemét is...

Az asszony pedig vontatott, nehéz léptekkel indult az ajtó felé, mintha mázsás súly nehezednék a vállaira. A küszöbről még visszafordult, hogy egyszer még jól megnézze, hogy örökre az emlékébe vésse ezt a helyet, ahol annyi édes, meghitt órát töltött a szerelmesével...

És amint így, elszoruló szívvel bucsuzott, egyszerre megakadt a szeme a fehér abrosz óriási foltján és egyszerre kiderült az arca és dévaj vidámság lopódzott a tekintetében.

Lassan, lábujjhegyen odakuszott az ura háta mögé sa kebeléhez szorította busan lehajtott fejét. Egyuttal ujjongva felkaczagott:

— Te aranyos, drága ember tel — szólt halálán, hízkelve. — Hát mégis csak sajnáltad egy kicsit az asszonyodat!

S hogy a többiek meglepetve pillantottak rá, pajkosan az abroszra mutatott:

— Nézzék! Ó a fehér bort öntötte ki...

Ez pedig csakugyan érdemes egy kis fáradságra, komoly, céltudatos, uttörő munkára!

Stritt Mária.

— november 2.

Amikor az emberiség az evolúció lon ha menetében egy-egy lépést tesz előre, amikor a kulturális haladás lépcsőjén egy-egy fokkal magasabtra hágunk, önkénytelenül is azok felé fordul a tekintetünk, a kik az előrefejlődés szükségszerű harcza alatt az első csatasorban állanak és akik a szellem és felvilágosodás fegyvereivel folytatnak elszánt küzdelmet egy jobb, egy méltóbb jövődől előkészítéseért. A jövődőlnek pedig most egy nagy erejű varázsszó van a homlokára írva, amely lángbetűivel bevilágít a maradiság és reakció sötét éjszakájába, egy varázsigé, amely a testvériség és egyenlőség szent nevében szabadságot és megváltást hirdet és ez: a szociális gondolat. E hatalmas gondolattól és a körülte csoportosuló modern eszméktől áthatott törekvések sorozatába, amelyek mindmegannyian, faj-, vallás-, nem- és kor-külömbőség nélkül keresik az igazságot mindenek számára, mint természetes alkatrészt kapcsolódik bele az emberiség egyik felének, sőt számszerint talán nagyobbik felének egy internacionális mozgalma: a nőmozgalom. Külföldön ez már félszázadnál is régebben megindult, de hullámcsapásai nálunk csak mostanában válnak érezhetőkké.

Erről a mozgalomról, annak eredetéről, lényegéről és céljairól fog legközelebb előadást tartani egy magyar asszony: Stritt Mária. Drezdából, jelenlegi lakóhelyéről látogat el hozzánk, hogy nálunk is, ami asszonyaink előtt is ismertesse azokat a komoly célokat, azokat a nagy horderejű társadalmi eszméket, amelyekért ő immár évek óta dolgozik igaz lelkesedéstől hevitett lankadatlan buzgalommal, rendkívüli hozzáértéssel és a legalaposabb tudással. Itthona neve eieddig-élé talán alig ismeretes.

Csak azok a kevesen tudnak róla, akik már valamennyire megértették és elismerték az oly sokszor leszólt és kic ufolt nőkérdés feltétlen jogosultságát és akik ennél fogva az ügynek önkéntesen szolgálatába szegődtek. Am az egész művelt világ szemében, ahol a kor szelleme gyorsabban és előbb érvényesül, mint nálunk, a „Kelet előszobájában“, Stritt Mária már régen nem áll az ismeretlenség ködfátyola mögött.

Mint a német nőegyletek szövetségének (Bund deutscher Frauen-Vereine) elnöke, különösen azonban mint az International Council of Women alelnöke, szoros, állandó érintkezést tartott és tart fenn mind az öt világrész összes nőegyleteivel és nevezetesen a folyó év nyarán Berlinben lefolyt nőkongresszus alkalmából az ő dolgozószobája volt az a központ, amelyben a nemzetközi tevékenység összes szálai összefutottak. Stritt Mária zseniális szervezőrius tehetség, temperamentumos és kiváló szónok és hogy mint író is milyen elsőrangú helyet foglal el, arról bizonyosságot tesznek nem kis számú kitűnő irodalmi munkái. Nagy fajsúlyu egyéniségének értékét azonban betetőzi még az a különösen szimpatikus körülmény, hogy eme sokol-

dalú, komoly dologtevése, ilyen messze szétágazó munka kifejtése mellett semmi sem törlődött le az ő igazi nőiességéből. Stritt Mária nem torztipusa a nadrágban szaladgáló, cigarettázó, hamis nőemancipációnak.

Egészen asszony ő, a legbájosabbak közül való, aki nemcsak hogy nem fordul el kicsinyléssel a háztartás apró-cseprő, vagy a gyermeknevelés fárasztó gondjaitól, de sőt nagy és fontos jelentőséget tulajdonít ennek a feladatnak is, amelynek lelkiismeretes teljesítésében látja alapját a családi harmóniának és igazi házi boldogságnak.

Immár 25 esztendeje annak, hogy férjhezmenetele alkalmából tőlünk elkerült. És habár azóta évente vissza-vissza is tért, hogy néhány hetet édes anyjánál töltsön Segesvárott, nyilvánosan ezuttal mutatkozik be nekünk magyaroknak először és pedig november hó 3-án, amikor is a Terézvárosi Kaszinó dísztermében személyesen fog hozzánk szólni. Melegen üdvözljük jöveteitét és őszintén örülünk, hogy az ő révén végre ide is beszökken egy sugár abból a világosságból, amely a szociális világot a Kárpátokon túl mindenfelé már régen elárasztja.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Önképzőköri ülés. A Hittanszaki Önképző-Társulat ma a II. számú akadémiai teremben nyilvános ülést tart, melyen 12 hallgató imádkozik, predikál, szavalt s szabad előadást tart.

Közlöny. A magyarországi protestáns teológiák ifjúságának hivatalos lapja, a 36 éve fennálló Közlöny ez iskolai év második száma változatos, szép tartalommal jelent meg. A vezető cikket Létay Menyhért hittanhallgató írta, a reformáció emlékünneperől.

Uj lelkész. A máramarosmegyei Fancsika község ev. ref. polgársága A. Nagy Sándor sarkadi s. lelkészt elkészszé választotta.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szerda, nov. 2. Fra Girolamo. (Szinmű.) „A“ bérlet.

Csütörtök, nov. 3. Kis pjtás. (Vigjáték.) „B“ bérlet.

Péntek, nov. 4. Boccaccio. (Operett.) „A“ bérlet.

Szombat, nov. 5. A nagymama. (Vigjáték.) „B“ bérlet.

Vasárnap, nov. 6. Délelőtt: Fatinicza, este: Radnóthy. (Bérletszünet)

A molnár és gyermeke. Hagymányos szokás szerint tegnap halottak napján Molnár és gyermeke került színre. A társulat új szerelmes színésze ebben a darabban mutatkozott be. Rokonszenves megjelenésű, csinos külsejű, kiben van tehetség, amit azonban ebben a szerepben csak kis mértékben juttathatott érvényre. A közönség rokonszenvesen fogadta az új színészt. A többi szereplők közül Csiky, Szabó Irma és Krémer váltak ki.

A jövő színház. A debreczeni színház új direktora, Zilahy Gyula beküldötte a debreczeni színház bizottságnak társulata névsorát. A névsor nem teljes, hiányzik még egy-néhány szerepkör betöltése, de akik-

nek neveit a névsorban látjuk, azok a vidék elsőrangú és kiváló erői. A névsor a következők:

Nők: Zilahy Gyuláné opera és operette énekesnő. Kiss Irén vígjátéki komika. Főti Frida operette, szubrett, népszínmű énekesnő. Sz. Gárdonyi Teréz operette, komika anyaszínésznő. Markovits Margit fiatal hősnő, vagy szájon színésznő. Sabó Irma naiva, vígjátéki szende. B. Koppán Margit operette szubrett énekesnő. Körösmezey Margit drámaiszenvedő társalgási. Porzsoltaé Lukács Juliska hősnő tragika. Hiányzanak egy vígjátéki naiva, egy opera és operette énekesnő.

Férfiak: Zilahy Gyula bonvivant komikus. Szakács Andor hőszerelemes. Horváth Kálmán opera énekes, operette bonvivant. Békeffy Lajos opera és operette tenor. Árkossy Vilmos opera és operette bariton, népszínmű énekes. Békés Gyula vígjátéki és jellem színész. Polgár Sándor opera és operette buffó komikus. Sarkady Vilmos operette komikus naturbursch. Szalóki Dezső tenor buffó komikus. Deésy Alfréd lírai szerelemes bonvivant. Huber Miksa karnagy. Hiányzik egy lírai szerelemes.

NAPI HIREK.

— **A főjegyző és főszámvevő Budapestén.** Vecsey Imre főjegyző és Roncsik Lajos főszámvevő ma délelőtt hivatalos ügyekben Budapestre utaztak.

— **Debreczen legtöbb adófizetői.** Az igazoló választmány Vecsey Imre főjegyző elnöklésével tegnap délután ülést tartott, melyen az 1905-ik évi virilizsok névjegyzékének egybeállítását kezdték meg. Az igazoló választmány munkálatait nem fejezte be teljesen, a jövő héten tartandó ülésén állítják végleg össze a legtöbb adófizetők névjegyzékét.

— **A megyei ujonozjelöltek.** Az alispán elrendelte — a megyebeli városokban és községekben a jövő évi sorozás-kötelesek összeírását.

— **Előléptetések a 39. gyalogezrednél.** A debreczeni 39. gyalogezrednél a novemberi előléptetések nem nagy örömet okoztak. Mindössze négyen léptek elő, egy hadnagy és három tiszthelyettes. Kinevezettek: Neudert Richárd hadnagy főhadnaggyá; Zwolenszky József, Andor Károly és Buttner Hermann tiszthelyettesek hadnaggyá. — Előléptek és a debreczeni 39. gyalogezredhez áthelyeztettek: Resch Ferenc őrnagy alezredessé, Horváth Kálmán és Zoltz József főhadnagy II. o. századosokká. Mildner Rajmund alezredes, a 39. gy. e. hadkiegészítő parancsnoka pedig a 47. gy. ezredhez helyeztetett át.

— **Konkoly Thege kapitány állapota.** Konkoly Thege honvédhuszár kapitány szerencsétlensége mély részvétet keltett a debreczeni 2. honvédhuszárezred tisztikarában. Bajtársai nyomban táviratilag érdeklődtek állapota iránt és a legutóbbi, ma délelőtt egyik tisztársához érkezett távirati értesítés szerint a szerencsétlenül járt kapitány állapota nem veszedelmes. Súlyos égési sebeket szenvedett ugyan, de nem olymértvűeket, melyek életét veszedelemmel fenyegetnék. A megnyugtató értesítés tisztársai körében örömet keltett.

— **A Csokonai-ünnep vendégei.** Mind többen és többen jelentkeznek a százados Csokonai ünnepre. — Az akadémia Baksay Sándor dunamelléki ref. püspököt és Kozma Andort küldi ki; a Kisfaludy-társaság tagjai közül egész kis csapatot toborz a Debreczenért és Csokonaiért lelkesülő elnök, Beöthy Zsolt; hozzácsatlakoznak: Rákosi Jenő, Hegedűs

István, Alexander Bernát, Négyesy László, Endrődi Sándor, Fiók Károly, hasonló nagy küldöttséget fog vezetni Herczeg Ferencz, a Petőfi-társaság alelnöke. Megígérték lejövetelüket gróf Tisza István és Berzeviczy Albert kultuszminiszter, aki valószínűen a Kisfaludy-társaság küldöttségében vesz részt, mint a társaság alelnöke. Az Országos Irodalmi Szövetség is számos taggal fogja magát képviseltetni.

— **Választmányi ülés.** Ma este 7 órakor a Szent-László dalegylet választmánya ülést tart.

— **Ülések az ipartestületnél.** Az ipartestületi szakosztályok tegnap fejezték be üléseiket, melyeken az előjáróság holnap délután 3 órakor tartandó ülésének tárgysorozatát készítették elő.

— **A juhtartó gazdák kérelme.** Megirtuk, hogy a juhtartó gazdák azt kérelmezték, hogy a Hortobágyot téli legeltetésre kihasználhassák. Ezt a kérelmet sem a gazdasági bizottság, sem a tanács nem tartotta megengedhetőnek. Most azonban a juhtartó gazdák újból megismételték a kérelmet, hivatkozva a takarmányszük időkre. A városháza nagytermében ez ügyben Király Gyula tanácsnok elnöklésével ma délelőtt értekezlet volt, melyen azt határozták, hogy megkérlik a tanácsot, hogy az u. n. disznó-földet 7000 holdat engedje át a legeltetésre.

— **Az öreg dalárda szokásos dalestélyei közül való lesz az,** melyet f. évi nov. 3 án tart a Bika disztermében. Közönségünk legkedvesebb mulatságai közé tartoznak ezek a dalestélyek, hol olesón, jól és nemesen lehet szórakozni s a magas mértékkel mérhető program után pedig kitűnő murizása mellett lehet agyonütni egy hosszú éjszakát. Pártoló tagok s azok családjai belépti díjat nem fizetnek.

— **Iparváltások.** Október 20 án közöltük az iparváltásokat és megszüntetéseket. Azóta ipart váltottak. Libánczi András férfi szabó, Nagy István hentes, Janicsok György kerékgyártó, Papp István cipész, Veiszberger Mihály lakatos, Kiss Ferencz eszmadia, Varga Imre rosta és szita készítő. Iparukat megszüntették: Nagy Imréné hentes, ő v. Uri Sándorné eszmadia, Gasparik Antal és Bartók Imre órácsok és ékszerészek.

— **Sertésvész Egyeken.** A sertésvész Egyeken a napokban fellépett s ma már szélteben pusztít. A főszozolgabíróóság megtette a szükséges óvintézkedéseket és Egyeket vészkerületté alakítva zár alá tette.

— **Iparosok tiltakozása.** A kereskedelemügyi miniszter ek az iparos tanácsok oktatására vonatkozó számalmas rendelete ellen egyre másra tiltakoznak az iparosok. E hónap 4-én a cukrászok, mézeskalácsosok és sütők, vasárnap az ácsok, hétfőn az aranyművesek, kedden a könyvkötők, esztergályosok, fésűsök és késesek, szerdán a borbélyok és fodrászok, csütörtökön a hentesek, szombaton pedig a mészárosok és szappanosok tartanak az ipartestület tanácstermében ülést, melyen feliratot készítenek, hogy a miniszter az iparosokat lealacsonyító rendeletét vonja vissza.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Kegyes Erzsébet ev. ref. 17 hónapos, Vámos Zsuzsanna ev. ref. 12 éves, Pap Irén Ilona ev. ref. 14 napos, özv. Szigeti Gáborné Kovács Zsuzsanna ev. ref. 62 éves, Grósz Ignác izr. 55 éves, Szatmári Erzsébet ev. ref. 3 éves, Valján Miklós gör. kath. 18 éves, Béres András ev. ref. 31 éves, Lenkei Péter ev. ref. 63 éves, Varga Imre ev. ref. 20 éves.

— **Békéltetés.** Az ipartestületi békéltető bizottság tegnap délután Vetéssy Béla rendőrfogalmazó elnöklete alatt az ipartestület tanácstermében ülést tartott.

— **Ongyilkosság betegség miatt.** Az átkos kórnak, a tüdővésznek ismét áldozata van. Ifj. Valyár György fiatal kereskedő, Valyár Miklós helybeli cipész-mester fia a róm. kath. temetőben tegnap délután az édesanyja sírján szíven lőttte magát és azonnal meghalt. Végzetes tettének elkövetésére gyógyíthatatlan betegsége, a tüdővész vitte rá a boldogtalan fiatal embert.

— **Uj iparos segédek.** A holnap tartandó ipartestületi előjárósági ülésen a következőket avatják fel segédeké: Kádár Lajos kerékgyártó, Cseri Pál fodrász, Haller Dávid aranyműves, Szarvas József kőműves, Kovács Mária és Bódizs Etelka női szabók, Nagy Gyula, Balogh Miklós, Höflinger József és Nyalka Imre géplakatosok, Molnár Lajos Beke Ferencz, Ratkovics Károly, Molnár Gyula, Kói Gábor és Pénzes Sándor lakatosok, Kacsó Lajos és Sági Elek szijgyártók, Major József cipész, Csombár József asztalos, Csapó Lajos kőfaragó, Biró Endre keztyűs, Szilágyi Juliska női szabó, Simkovits Pál cipész. Október hónapban tehát 24 tanonc szabadt fel.

— **Hütlenséges.** Szomorúan panaszkolta ma a rendőrségen Szilágyi János földműves, hogy a felesége addig, míg ő a mezőn dolgozott, elszökött és a rubáin kívül a Szilágyi egész élelmiszer készletét elhordatta. A hütlenséges elhagyott és megkárosított ember csak azon rimázkodott, hogy ne büntessék meg az asszonyt, hanem parancsolják vissza hozzá. Az asszonyt a rendőrség keresi.

— **Rágyujtott a színházban.** Daczára annak, hogy a színházban léptenyomon ott függ a falon a dohányzást tiltó tábla, mégis sokan akadnak, akik a színházban szivarra gyujtanak. Tegnap este is előadás közben Sáfrány Sándor portás a karzaton rágyujtott s csak nehezen tudták megértetni vele, hogy a színházban tilos a dohányzás. Sáfrányt tüzrendészeti kihágásért megbüntetik.

— **Verekedő zenészek.** Csinos hangversenyt rendezett az éjjel három cigány. Süket Körtvélyesi Sándor, Berki Béni és Horváth Gyula zenészek részeg fejjel a zenede előtt összeverekedtek s egymás fején próbálták ki a hegedük erősségét. A zenészeket éjjeli botrány miatt törött hegedükkel és betörött fejjel a rendőrségre kísérték.

— **Talált csecsemő holttest.** Tegnap késő délután a Péferfia-utcai temetőben egy csecsemő holttestére bukkantak a járőrök. Azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan Bikfalvy rendőrbiztos és dr. Balkanyi Emil hatósági orvos a helyszínre mentek s megállapították, hogy 4-5 hónapos leány gyermek holtteste. Beszállították a kórház hullatérmebe és a rendőrség nyomozást indított az anya kiléte iránt.

— **Talált téli kabát.** Ki korán kel, az, ha nem is aranyat, de legalább is télikabátot lel. Bizonyítja ezt az, hogy Bertics Ferenczné Homokkert soron lakó asszony ma hajnalban az utcán egy férfi kalapot és téli kabátot talált. A becsületes asszony a talált holmit a rendőrségre vitte, hol nem sokára gazdája akadt. — Ugyanis Szatykó József péksegéd a rendőrségen jelentette, hogy az éjjel részeg volt és valahol elvesztette a kalapját és kabátját. Persze lett öröm, mikor az elveszett holmik megkerültek. Annak öröme Szatykó a becsületes megtalálónak három, a siketnémák debreczeni iskolájának pedig két koronát adott.

— **Üzlet áthelyezés.** Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy

Piacz-utca 61. szám alatt létezett posztó és kézműáru üzletemet, házam építése folytáig ideiglenesen a kistemplom bazár épületébe Rózsa Lajos ur ruha üzlete melé helyeztem át. Teljes tisztelettel Fischer Adolf.

— **A hitvesi hűség áldozata.** Radován Proka szállási béres régen kerülgette egyik bérestársának feleségét, Barcsik Annát. De az asszony utalattal háritotta el az örögi tolokodást s panaszt tett róla férjének is. Az állatembert pokoli elhatározásra üzte a sátán. Október 27 én este megneszelvén Radován, hogy az asszony férje a városban van, előbb bátorítól felhajtott egy fél liter pálinkát. Majd átment a magános asszonyhoz s miután sikertelenül ostromo ta, elővette bicskáját s addig szurkálta az ártatlan asszonyt, míg csak azt nem látta, hogy halott. A csendőrség elfogta a gyilkost.

— **Fogfájást és szájbüst** azonnal megszüntet a „Plombus“ amerikai öplom-bázó szer. Bővebbet a lapunk mai számában közzétett hirdetésben.

— **Az általánosan elismert koronás nyakendőket Békés Lajos uri divatüzlete feltűnő szép minták és kivitelben, valamint a legújabb formákban 80 filléért** árusítja. Ezen előnyös újításra a közönség szives figyelmét felhívjuk.

TARKASÁGOK.

— **Marha ur. — Az eredeti dráma.** Ujházi Ede, a mester tavaly Debreczenbe volt vendégszereplésre.

Előadás után a mester megszünt művész lenni és a kávéházban leült alsózni. Véletlenül Sipulusz is Debreczenben volt akkor s ketten együtt harmadikat kerestek a játékhoz. Nemeokára találkozott is ilyen egy jóízű czivis képében, akit egyikük sem ismert, de miután a bemutatkozás nehézségein tultek, csakhamar hozzáfogtak a játékhoz.

Éjfél után még vigan folyt az alsós s Ujházit csak egy dolog bosszantotta, hogy a debreczeni bácsi folyton így szólította:

— Mester ur!

Tudniillik hallotta, amint Sipulusz „mester“-nek szólítja Ujházit s azt hitte, hogy így hívják.

Egy alkalommal a czivis oly rosszul játszott, hogy Ujházi, aki partnere volt, elvesztette a partit. Erre a mester dühösen fõrmedt a becsületes czivisre:

— Marha ur! Érti! Ur!

SPORT.

— **Vadászat a Hortobágyon.** Domahidy Elemér főispán holnap és holnapután a Hortobágyon kacsavadászatot rendez. A vadászatot részt vesznek Csaba Adorján, Kende Zsigmond, Weszprémy Zoltán, Latinovich Géza, Szogyény János és Rásó János.

— **Birkózó-verseny.** E hó 6-án tartja Wladimir birkózó-mester birkóversenyét a Péterfia-utcai Tornacsarnokban. A birkóverseny iránt, melyre a magyar amatőr bajnokok legkiválóbbjai jelentkeztek, — igen nagy az érdeklődés, még a hölgyközönség körében is. A zsüri elnöke Domahidy Elemér főispán lesz, tagjai pedig Eckensberger György, Fogel és gróf Zedvich ezredesek, Veosey Zoltán, Hartstein Nándor és Lestyán Adorján. A verseny vezetője Lukács százados lesz. Jegyek Borsos Katánál kaphatók. Versenyen kívül fog birkózni Wladimir mester is, Odry Zoltánnal, az aradi bajnokkal, az egykori tanítványával.

TAVIRATOK.

(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

A király kegyelete.

Bécs, november 2. A király ma reggel felkereste a királyné és Rudolf trónörökös sírját, hol csendes imát mondott majd visszatért a Burgba.

Orosz-japán háboru.

Tokió, nov. 2. A császári főhadiszállás több jelentést tett közé a Port-Artur ellen augusztus, szeptember és október hóban lefolytatott hadműveletekre vonatkozólag. Azóta a japánok által elért főbb eredmények a következők: **A Kekvangtem erősség ágyu elpét elpusztították; az Erlingtan erősség egy lövőpadját megsemmisítették, az erősség fedezetét össze-lőtték és több ágyut elpusztítottak.**

Kegyetlenül meggyilkolt vasuti tiszt.

Trencsén, november 2. Még a tavasszal történt, hogy Wlassics Ernő, a Kassa-Oderbergi vasut tisztviselője kerékpáron Kis-Rudnára ment. A falu népe azt hitte, hogy Wlassics gyújtogat a faluban, restámadt és kegyetlenül meggyilkolta. A trencsényi kir. ügyészség most hozta meg ez ügyben a vádhatározatot. 19 kis-rudnai lakost szándékos emberölés büntette miatt vád alá helyeztek.

Angol — orosz konfliktus.

London, nov. 2. Balfour miniszterelnök gyengélkedik. Érgyulladás van és ezért a holnapra egybehívott minisztertanácsot nem a külügyminiszteri hivatalban, hanem lakásán tartják meg.

Barcelona, nov. 2. Az Ozan nevű ispotály hajó ma reggel a Tangerbe induló hajókhoz csatlakozott

Egy apa kegyetlensége.

Trencsén, nov. 2. Karmán János trencsényi lakos **dühében 14 éves fiát leforrázta.** Az összeégett fiú fél óra múlva meghalt.

Budapesti árutözsde.

	— nov. 2
Buza őszre	10—10 09
Buza tavaszra	—
Rozs őszre	7 89—7 90
Rozs tavaszra	—
Tengeri őszre	7 42—7 43
Zab	7 20—7 21
Arpa	—

Tárczadobók a vásárban.

Kifosztott parasztgazdák.

— Saját tudósítónktól. —

— november 2.

Tegnap délelőtt nagy rémülettel kikelt arczezal állított be a kolozsvári rendőrség bünyügi osztályához Csonka Vaszil bácsi gazdaember és csaknem sirva panasolta el, hogy amint az országuton két másik társával együtt hazafelé ment, négy uriasan öltözött fiatalember elrabolta 180 koronát talmazó pénztárczáját. Aztán elmondotta, hogy tegnap reggel jött be Kolozsvárra a nagyvásárra s egyenesen a baromvásártérre ment, ahol reggel 9 óráig

2 tinót adott el. Amint egyéb ügyes-bajos dolgát is elvégezte a városban, úgy 10 óra körül hazafelé indult s utközben találkozott még másik két bácsi gazdával, akik hozzája csatlakoztak és hárman folytatták az utat. Már jókora távolságba jutottak a várostól, mindön az országuton egy uriasan öltözött fiatal ember csatlakozott hozzájuk, aki barátságosan beszélgetésbe elegyedett velük.

Egyszerre csak egy másik uriasan öltözött fiatalember közeledését látták, aki hirtelen elejükbe vágott s úgy látszott, hogy nagyon sietős lehetett az utja, mert ugyancsak szaporán öltötte a lépéseket. De alig haladt 20—30 lépésnyi távolságra, midön az országuton egy nagy tömött pénztárczát találtak, amelyet úgy látszott, hogy az előttük siető fiatalember vesztette el. Ezt a föltevésüket egybéként a velük levő fiatalember egészen határozottan erősítette meg, mondván, hogy a talált tárcza, amely bizonyára pénzzel van tele, csakis az előttük siető uré lehet, akit ő személyesen ismer s tudja, hogy dugszdag földbirtokos.

Azt tanácsolta tehát hármójuknak, hogy vonuljanak félre a Nádas partjára, ahol a tárcza dus tartalmán testvériesen megosztozkodhatnak.

A jámbor falusiak felültek a szélhámosnak és örvendezve vonultak félre az országutról, hogy a fiatalembernél levő tárcza tartalmán megosztozkodjanak.

De abban a pillanatban ott termett az előttük elhaladt fiatalember még másik két urral és elvesztett tárczájának visszaadását követelte. Az a fiatalember, akinél a tárcza volt, tagadta, hogy a tárczát meglelték volna, szóváltásba elegyedett velük, végre azt ajánlotta, hogy mindnyájukat motozzák meg. A három ur alaposan meg is motozta őket s midön a tárczát nem találták náluk, káromkodva és jajgatva, hogy odavan a pénz, futottak visszafelé a városba. A negyedik fiatalember, aki hozzájuk csatlakozott volt, most már azt ajánlotta, hogy a talált pénzen csak a faluban osztozkodjanak s kissé hátramaradva, egy darabig még velük ment.

De egyszerre csak azon vették magukat észre, hogy ő is eltűnt s gyors futással a város felé menekül. Ez gyanut ébresztett bennük és most már sejteni kezdték, hogy szélhámosokkal volt dolguk.

Csonka Vaszil, akinél a legtöbb pénz volt, — ösztönszerűleg a zsebéhez kapott s nagy rémületére ekkor vette észre, hogy a gazemberek kifosztották. — Pénztárczája hiányzott.

Másik két társának is eltűnt a pénztárczája, de ezeknél csak egy pár hatos volt mindössze.

Csonka Vaszil azonnal visszafutott a városba s meg sem állt a rendőrségig, ahol panaszt emelt a négy ismeretlen szélhámos tárczadobó ellen, kiket a rendőrség most nagy apparátussal keres.

Legutolsó divat szerint.

A szezon rejtjelmeiből.

A „Birnbau testvérek és társai ezelőtt Kelenföldi (Kohn) Izsóné mint cégtulajdonos“ szabóüzlet elsőrangú, hatkoronás részlet-kuccsaftja Nemcsik Gejza, ötszázkoronás fizetésű pénzügyi se-

gédgyakornok pont 32 percze rendel a szabóüzletben.

Nemesik Gejza (akinek ötágu koronája és kétszer ennyi elmebajos atyafia van; hosszu szünet után, amely alatt, mint mondani szokták, kifujta magát): Valami, valami, valami...olyant szeretnék. (Nagyon erőlködik és szenved): Tudja, olyant...

A Birnbaum testvérek és társai ezelőtt Kelenföldi (Kohn) Izsó né mint ezégtulajdonos "üzlet feje, akit röviden "a szabó"-nak nevezünk. (Magában): Mein Gott! (Fenn, kellemetlenül édes hangon): De kedves nagyságos ur, hát mégis mit? En egy csupa fül vagyok. (Most tényleg igazat mondott.)

Nemesik: Valami, valami...

A szabó (mintha gondolkoznék): Bam, bam... (Nagyon örül): Ez az, rájöttem, hogy mi kell a nagyságos...

Nemesik: Na, csakugyan?

A szabó: De hogy mindjárt nem juttott nekem eszembe, mi kell nagyságos... (A szó végét mindig elharapja. Az egyetlen segédhez): Prokurista ur! Azt a résztlit adja ide csak. Azt a C. H. P. t. (A nagyságoshoz): Valódi angol, a legutolsó divat. (A prokurista-segédhez): Siessen már, hát nem tudja melyik? Amiből a nyugalmazott generális méltóságának vittek haza tegnap. Siessen, hát nem látja hogy a nagyságos... Na, itt van. (Meggőző hangon.) Ez az utolsó öltönynek való ebből. Két vaggonnal hoztattam a szezon elején és már csak ennyi van belőle.

Nemesik (nagy szakértelemmel vizsgálja, de abszolúte nem ért hozzá): Ugyan kin is láttam én ebből? Kicsoda is... a... izé (Dobol a lábával) Na hát ez borzasztó.

A szabó: Mindjárt megmondom én. (Gondolkozik) Rókusy Szilárd tanácsos uron. Tölem rendelte.

Nemesik: A gancos Szilárd? Nem... nem... De megiehet.

A szabó: Az intelligens világ ma már csakis ilyen hord. Hamisítatlan angol kelme. Itt a fuvár levél, hogy Manceszterből való. (Rángatja, tépi a kelmet, amely valódi kipepesti gyártmány.)

Nemesik (tanakodik): Én azt hiszem...

A szabó: Ha magyar gyártmány tetszik, abból is szolgálhatok. Prokurista ur!

Nemesik: Ne, ne bántss. Csak arra gondoltam, hogy ebből már mindenkinek van. Valami... valami... (Dobol a lábával.)

A szabó: Ugyan kérem, prokurista ur, hát ne aludjék! Nem hallotta, hogy a nagyságosnak abból a zergeszín kalmukból... (Nemesikhez): Alul vörös, kívül finom szőrmés, elsőrangú...

(A prokurista-segéd le adja a kelmet.)

Nemesik: Azt hiszem, ugyanilyen van az inasomnak is. (Természetesen képzeletbeli inasról beszél.) Vagy, vagy, nem is tudom már.

A szabó (finom műfelháborodással): Engedelmet, nagyságos, de tévedni tetszik. Az én üzletemben csak...

Nemesik: Na, ja, látom már, hogy az másik. Csak ez a szőrme tévesztett meg. És jó ez?

A szabó: Haszte kérdés. Hogy jó-e? Elsőrangú. Különbén nálam csak elsőrangú kelmek vannak. (Habozik, de azért merészen kivágja.) A divatlap szerint az angol király ilyen öltönyben látogatta meg a nyáron a mi Ferencz Józsefünket.

Nemesik: És mennyibe jön ebből egy izé?

A szabó (borzasztóan számol): Hát mivel ez téli kelme és mivel nagyságos már régi kunesaft, 52 forintért megszámitom.

Nemesik: Az, az... (az elmulasztandó részletekre gondol és nem mondja ki, amit akart.) talán mégis egy kicsit...

A szabó: Látta a tanácsos uron azt a ruhát?

Nemesik: A gancos Szilárdon?

A szabó: Igen Na, hát a gyerekeim egészségére mondom, hogy azon az emberen 58 forintom lóg. Az a ruha 58 volt. (Még sokat beszél és e közben a jobb- és balkezének tényező szerepet juttat.)

Nemesik: De talán...

(Most bejön a mellékszobából a szabó neje egy feltűnően csinos nőszemélylyel. Mintha végszóra érkeztek volna.)

A szabó (a nők felé): Mit szólnak ehhez a kelmehez? A nagyságos...

A nők (egyszerre): Jékáml! Milyen gyönyörű. A nagyságosnak csak ez áll jól.

A szabó: Különösen a szeméhez áll megfelelően.

Nemesik (érzi, hogy lefegyverezték): 52, 52. Na, izé, jó. De mához egy hétre kész legyen. A mérték megvan? A szabás, hogy is mondjam, a régi legyen. A legutolsó szerint. (Elmegy.)

A szabó és a nők (összenevetnek): Micsoda hülye pofa!

A szabó (utána rug): Majd adok én neked legutolsó divatot, angol kelmet, istennyilat a hasadbal (A prokurista segédhez): Pollák, szabasson neki abból a hasonlót minőju linziből. Majd én adok neki angol kelmet, legutolsó divattal.

(Uj kunesaftok jönnek, uj jelenetek következnek.)

Pukk.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Walburg Ernőt fölmentették. A bíróság Walburg Ernő bűnpörében kétnapi tárgyalás után tegnap mondott ítéletet. A törvényszék Walburg Ernőt a btk. 391. § ba ütköző s a 392. §. szerint különlegesen minősülő közokirathamisítás büntetnének vádja alól a bprts. 326. §. 1. és 2. pontja alapján fölmentette és elrendelte, hogy a laibachi 1858. evből való esketési anyakönyvnek 36 és 37 lapját mint külföldi közokiratot a laibachi bíróságnak visszaküldi, a bűnpör iratainál elfekvő magánleveleket pedig Walburg Erőnek visszaadja.

A csipesz. Genersich és Bakó tanárok, akik Szegeden Lódecziné holttestét felboncolták, a budapesti büntetőtörvényszék vizsgálóbírájának már átküldték szakvéleményüket. Dr. Bakó szerint a bennfelejtett csipesz és a halál oka között nem lehet az okozati összefüggést felfedezni. Genersich tanár pedig nem tartja kizártnak, hogy a halál oka vérmérgezés és hogy ezt a bennfelejtett csipesz okozta. Az ügyesség így az ügy beszüntetését indítványozta és kijelentette, hogy dr. Dollinger tanár ellenében a vádat nem vállalja el. Hir szerint az elhunyt nő férje átveszi a vádat.

A felgyújtott irattár. Im már kétségtelen, hogy Bagóczy István díjnok volt az, aki vasárnap délután a büntetőtörvényszék irattárát felgyújtotta. Bónis rendőrfogalmazó kihallgatta a törvénykezési palota Erzi nevű takarítóasszonyát és Galambos Károly börtönört, akik előadták, hogy Bagóczyt vasárnap délután három óra tájban látták benn az épület III. emeleti folyosóján.

KÖZGAZDASÁG.

Kereskedők és iparosok figyelmébe. A debreczeni kereskedelmi és iparkamara ezennel felhívja az érdekeltek figyelmét az alábbi pályázatokra. Mindazok, kik e pályázatok iránt érdeklődnek, forduljanak a kamarához. Faanyagok szállítandók a szegedi üzletvezetőségnek, pályázni november 17-ig lehet, bánatpénz 5 százalék. Faszállításra hirdet a kolozsvári üzletvezetőség verseny tárgyalást, határidő november 17. Kavics szállítandó az Ugocsa vármegyei törvényhatósági közutakra, pályázatok november 30-ig, az

Ugocsa megyei alispáni hivatalhoz nyújtandók be. Talpfák szállítására irt ki pályázatot az aradi üzletvezetőség, ajánlatok benyújtásának határideje november 10. Terpentin olaj szállítására irt ki pályázatot a M. Á. V., ajánlatok benyújtásának véghatárideje november 28. Vesszőseprű szállítandó a kolozsvári üzletvezetőség részére, ajánlatok november 28-ig nyújtandók be. Tüzifa szállításra irt ki pályázatot a zágrábi üzletvezetőség, ajánlatok november 10-ig nyújtandók be. Halinacsizmak szállítandók a zágrábi üzletvezetőség részére, határidő november 5.

Heti piaczi árak.

— november 2.

A keddi hetivásár áraitól a vásárfelügyelőség a következőket jelenti:

100 klg.	Kor.-tól.	Kor.-ig.
Buza	18.—	19 80
Kétszeres	17.—	—
Rozs	13 40—	—
Árpa	—	16.—
Zab	—	14 60
Tengeri ó	18 80—	—
" csöves	10.—	—
" szemes	—	16.—
Köles	15.—	—
Szalonna, sós	124.—	136.—
" uj	120.—	128.—
Háj	136.—	—
Zsir	144.—	144.—
Kihasított sertés	88.—	66.—
Sertéshus	—	—
Széna	10.—	—
" II. rendű	9.—	8 90
Luczerna	10.—	—
Bükköny	7.—	—
Lóhere	—	7 60
Takarmány szalma	4.—	—
Alom szalma	1 80—	—
Zsup szalma ezáz kéve	10.—	8.—

A hetivásár forgalma kedden a következő volt:

Ló felhajtattott	470
Elkelt	280
Szarvasmarha felhajtattott	760
Elkelt	510
Sertés felhajtattott	1150
Elkelt	805

REGÉNYCSARNOK.

Pókhálósálak.

Irta: Zboray Aladár.

Zalatnay Andor, akit a társaság mindig csak dr. Eros néven nevezett, mert valóságos szenvedélylyel oldotta, toldotta, foldotta a szerelmi problémákat, ő preideált az asztalfőn s mint valamely modern jós, ő ítélkezett Balás Tóni esetében, akit minden további megokolás nélkül, egyszerűen faképnél hagyott a felesége.

— Az asszonyok nem változtatnak szívet máról-holnapra, sőt egyáltalában igen alapos tévedés azt hinni, hogy az emberek egy új arcért egyszerre elfeledik a régi kedves arcot — kezdte fejtegetéseit Zalatnay. — Seholy és semmi-ben sem érvényesül annyira az elsőbbségi jog, mint a szerelemben. Higyjétek el, mindig az előbb született szerelem győzedelmeskedik a későbbi fölött, csak hogy nem egy új szenvedélyről van szó, csak a régi ujult ki, az a régi, amelynek nem is tudtak a létezéséről.

— Az ember szívét behálózzák apró, selyemnél finomabb sálak, mondjuk, pók-

hálósálak s ha ezekre ráfeledkezünk, bizony nem pusztulnak el, hanem mint a fészegletekben feledett pókháló, lassan megvastagszanak s ami addig láthatatlan volt, egyszerre szembeötlik, azt szeretném mondani, kiáltó.

— Ej! — utálatos a teoris. Csak úgy jutott az eszembe a Balásné eltűnése révén, mert faggattatok, mi lehet ennek a dolognak a nyitja.

— Ismertétek a szöke Gondosnét? Annak tudom a történetét, talán ebből ki-magyarozhatjátok ezt az esetet is. Vajda András bátyám leánya volt, a dús gazdag Vajda Andrásé, akinek a gazdaságán kívül még a mérhetetlen cinizmus volt nevezetes.

Hogyan csöppent az ő familiájába a szentimentális, mimóza lelkű Nusi, nem tudom, csak azt tudom, hogy ott gyakor-nokoskodott a gazdaságában ülő Tóni a bikanyaku.

Ugy ragadt rajta a bikanyaku jelző a meglehetősen törékeny alakon, hogy megmáshíthatatlan volt az elhatározásaiban. Nem volt makacs, még kevésbé önhitt, könnyen lehetett meggyőzni bármiről addig, amíg véleményét nem alkotott magának s ki nem mondott valamit. Ha azonban kimondta, akkor állotta a szavát s nem bánta, ha négyfelé fűrészelik is.

Szép szöke lány volt Nusi, Tóni se lett volna csunya fiú, csak egy csöppet ragyavert volt az arca. Nem baj, higgyétek el. Igazán bolondultak utána az aszszonyok, talán éppen a kegyetlen következetessége s rideg becsületessége vonzotta őket. A tisztartó leánya meg Nusi elválhatatlan jó barátok voltak s mert az már szabály, hogy a gyakornok a tisztartó kisasszony széknyájához legyen varva, Tóninak sokszor volt alkalma rá, — hogy találkozzék a dús gazdag Vajda Nusival.

Az ilyen egymásnak szánt emberek találkozása nem mulik el nyom nélkül. — Vékony, ezerszint játszó pókhálósál fonódik minden egyes találkozáskor a szívükre s ezek a láthatatlan szálak kötik, fűzik, csatolják őket egymáshoz.

A leány hamar megérezte, hogy bilincset kovácsol Ámor a szívére, de kellemesnek érezte ezt a bilincset s a fiatal leányok hóbortos kedvtelével maga kereste az alkalmat arra, hogy minél szorosabbra fűződjének ezek a szálak a szíve körül. Fülöp Tóni csak később lett figyelmes arra a szívszorogásra, amely elfogta, ha megpillantotta a leányt s gyötörte, ha elmaradt.

(Folyt köv.)

Apró hirdetések.

Díja 10 szöveg 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szó 4 kr. 8 fillér.

Levélben tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg bekezdettik. Apró hirdetések előre fizetendők.

EGY jó karban levő sparthert eladó. Pesti utca 3. szám.

SAKKÉPZETT fűszeres segéd azonnali belépésre állást keres. Czim a kiadóban.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 38. Bérlet 28-ik szám (A)
Ma, szerdán, 1904. évi november hó 2-án:

FRA GIROLAMO.

Tragédia 5 felvonásban.

Holnap, csütörtökön, november hó 3-án:

A kis pajtás.

Vígjáték 4 felvonásban.

Kiadó lakások.

1904 november 1-re Kossuth-utca 9 sz. udvari emelet 2 nagy világos szoba előszoba. Igen alkalmas ügyvéd, doktor, hivatalnokok részére garzon lakásnak, vagy irodai helyiségnek. Tiszta udvar, jó víz, kényelmes lépcső.

Értekezhetni Kardos László üzletében.

Szőnyeg,

✳ függöny, butorszövet, ✳
linoleum

●raktárunkat, saját házukban●

Kossuth-utca 5. sz.

|| főületünk emeti helyi-
ségekbe helyezték ||

A még raktáron levő
szőnyeg, függöny, butor-
szövet, ágy- és asztalterítőket
ameddig a készlet tart

✧ leszállított árak mellett ✧
árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Debreczen Kossuth-u. 5.

Hirlapelárusítók

felvétetnek

a „Debreczen” elárusítására
városi nyomdában,

városház, keresztépület

Tűzifa-raktár.

Máv. nagyállomás Iroda:
Csolnakázó-tó mellett. Arany János-utca 33.
Telefon szám 121.

Ajánlja a téli időre kitűnő minőségű száraz

gyertyán-
tűzifa-
varga-
bűkk-
tűzifa-

tűzifa

pontos öleken,
kapható és megrendelhető, saját fuvarral ház-
hoz szállítva, vagy a nélkül.

Vidéki megrendelések waggonként azonnal
eszközöltetnek.

Szolid és pontos kiszolgálásról felelősséget
vállalok.

Megrendelések elfogadtatnak: a fenti
helyeken és telefon útján 121; — továbbá
Feldmann M.-nél, Csokonai-u. 33. Bányai József-
nél, Piacz-u. 43. (az udvarban).

Tisztelettel

Lövinger Mór,

tűzifakereskedő.

BRÁZAY FÉLE SÓSBORSZESZ

NACY ÜVEC
ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVE VAN!

A dr. Borsos-féle

Hajszesz és Hajkenőcs

biztosan megszünteti a haj
hullását, a hajvégek meg-
törését, a haj elmolyo-
sodását. Teljesen ártalmat-
lan. — Elősegíti a haj
növést és annak színét
nem változtatja meg.

1 üveg Hajszesz ára 1-2 kor
1 tégely Hajkenőcs ára 1 kor.

Kapható:

MIHALOVITS J.
gyógyszertárában
DEBRECZEN,
Főtér 31. szám.

PLOMBUS Co. New-York 104 E 106 Str.

PLOMBUS!

250.000 halairat 1 év alatt

Nincs többé fogfájás!
odvas fogl
bűzös száj!

Fenti betegségeknek előidézói kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer ezen kínos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus“-szal mindenki maga plombirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

„Plombus“ ne hiányozzék egy háznál sem, az egyszeri csekély kiadás százsoros kamatja: a nyugalom. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek láziszert, mely az amerikai életmódosságát továbbá!

Ára egy adagnak, mely 5-6 odvas fogakra elegendő, használati utasítással 2 korona 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bárhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képviselőtől, melynek czime:

„Plombus“-szert üldés, Pasztó, Heves-m.

1 liter

Borhegyi borviz

8 krajczár,

mely kitűnő, üdítő egészséges ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb

Geréby Fülöp utódai Debreczen.

Üveg betét 4 krajczár.

Kardos László

Kossuth-utca 9. sz.

Harisnyák, a legjobb gyártmányuak, zseb-kendők, diszharisnyák, diszszebkendők, használati és diszes terítékek 2, 4, 6, 8, 10, 12, 18, 24, 36 személyig.

Háziurak és építész urak figyelmébe

Függőereszes csatorna 18. számú I-ső rendű horganyozott vaspléből . . . á m. 1.60 fill.

Tetőn fekvő csatorna 18. számú I-ső rendű horganyozott vaspléből . . . á m. 4. — fill.

Tető fedés négyszögméterenkint 18. számú I-ső rendű vaspléből . . . á m. 3.30 fill.

Ezen minták tekete pléből festve 15% olcsóbb. Más előforduló épületmunkák rajzszerinti kivitelben olcsóbban 10%-ál, mint Budapesten.

Fáthető fürdőkádak 40 K-tól feljebb.

Rendes fürdőkádak 20 K-tól feljebb.

Gyermek fürdőkádak 10 K-tól feljebb.

Úló fürdőkádak 11 K-tól feljebb.

Kályha csövek egyenes 30 t-től feljebb.

Könyök csövek 40 f-től feljebb.

Borforralók 60 f-től feljebb.

Mindenféle konyha czikkeket raktáron tartok

feltűnő olcsó árban.

Elvállalok kloset kezelést, 1 évre 8 K-ért.

Kövesi József bádgos mester. Debreczen,
Széchenyi-utca 1. szám.

Donogán és Somossy-czeggel szemben.

Védjegy:
Turul madár.

Feltűnést keltő árak!

Védjegy:
Turul madár.

Női czugos bőr cz. 2-40 f.
Nemez béléssel 2-60 frt.

Férfi erős czugos cipő színes v. betétes 2-50 frt.

Gyermek cipő fűzős v. gombos 90 krtól

Női nemez egész cipő, körül bőrrel, fűzős v. gombos. 1-30 frt.

Női fűzős cipő 2-80 f.
Nemez béléssel 3 frt.

Férfi hegymászó cipő 3 frt.
Triko béléssel 3-75 frt.

Leányka cipő fűzős v. gombos 1-60 frtől

Női nemez fél cipő, körül bőrrel, fűzős vagy czuggal 1-30 frt.

Női gombos cipő elegáns és tartós 3 frt.

Férfi boka bőr 4-25 frt.
Fűzős 4-50 frt.

Női nemez fél cipő bőr talp és sarokkal 1 frt.

Női posztó fűzős cipő körül bőrrel báránybőr béléssel 4-50 frt.

Női boka bőr fűzős 3-75 f.
Elegáns gombos 4 frt.

Férfi borjubőr posztó 3-75 frt.
betéttel 3 frt.

Férfi nemez fél cipő bőrtalp és sarokkal 1-20 frt.

Női sevro fűzős cz. pő báránybőr béléssel elegáns 5-50 frt.

TURUL = Különlegesség! =
„Goodyear Welt.“
Amerikai borts!

cipőgyár részvénytársaság főraktára:

DEBRECZEN, Piacz- utca 50. szám.

==== Miklós-utczával szemben. ====

